

Maitreyi de Mircea Eliade - referat

Personalitate complexa a culturii romane, Mircea Eliade, in sase decenii de activitate creatoare, a scris nuvele, romane, piese de teatru, literatura memorialistica, lucrari despre mitologie, folclor, etnografie, sociologie, studii despre religie - o impresionanta diversitate de preocupari.

In literatura interbelica scrie in limba romana si publica romane si nuvele, extinzandu-si preocuparile in' acest domeniu pana prin anii 1980.

Primele lucrari beletristice stau sub semnul lui Andre Gide. G. Calinescu noteaza aceasta in Istoria literaturii...: "Mircea Eliade este unul dintre cea mai integrala si mai servila intrupare a gideismului in literatura noastra", iar Pompiliu Constantinescu, referindu-se la Maitreyi, o considera "una din acele carti cu destin de miracol in cariera unui scriitor si chiar a unei generatii".

Lumea din proza lui M. Eliade este diversa: in intoarcerea din rai ne sunt prezentati tinerii generatiei careia ii apartinea si autorul - oameni fara ideal, ca si cei din fresca sociala din romanul Huliganii. Domnisoara Christina este un fascinant roman de dragoste cu inspiratie din folclorul romanesc, ca si sarpele. In nuvela Pe strada Mantu-leasa se "creeaza o lume pe masura ce o povesteste".

Poemul de dragoste Maitreyi poate fi asemuit cu capodoperele literaturii universale: Paul si Virginia. Tristan si Izolda, Manon Lescaut, Daphnis si Chloe etc.

Subiectul romanului are in centrul atentiei un cuplu format dintr-un inginer tanar, Allan, european stabilit la Calcutta, destoinic, apreciat de Narendra Sen, personalitate a locului, si de fiica acestuia, Maitreyi, la care Allan va fi gazduit. La inceput relatiile dintre cei doi sunt mai degraba profesionale: fata il invata bengaleza pe tanar, iar el ii da lectii de franceza. Dupa o vreme, Allan o descopera pe Maitreyi si sentimentul erotic se declanseaza la cei doi indragostiti. Portretul fetei este intr-adevar deosebit:

"Maitreyi mi s-a parut atunci mult mai frumoasa, in sari de culoarea ceaiului palid, cu papuci albi cusuti cu argint, cu salul asemenea cireselor' galbene - si bucelele ei prea negre, ochii ei prea mari, buzele ei prea rosii creau parca o nota si mai putin umana in acest trup infasurat si totusi transparent, care traia, s-ar fi spus, din miracol, nu prin biologie.

O priveam cu oarecare curiozitate, caci nu izbuteam sa inteleg ce taina ascunde faptura aceasta in miscarile ei moi de matase, cu zambetul timid, preliminar de panica, si mai ales glasul ei atat de schimbat de fiecare clipa, un glas care parca ar fi descoperit atunci anumite sunete".

Allan, eroul, este si povestitorul indragostit; asa ii aflam traiurile sufletesti: tulburare, gesturi tandre, incantare. Sentimentele pe care le traieste fata sunt marturisite sub o forma alegorica: ea iubeste un om inalt, frumos, dar are manifestari de gingasie, alintare. Juramantul de dragoste al fetei sta sub semnul mitologiei:

"Voi creste din el ca iarba din tine. si cum astepti tu ploaia, asa voi astepta eu venirea, si cum iti sunt tie razele, asa va fi trupul lui mie... Tu ma auzi, muma-pamant, tu nu ma minti maica mea. Daca ma simti aproape, cum te simt eu acum, si cu mana si cu inelul, intareste-ma sa-l iubesc intotdeauna, bucurie necunoscuta lui sa-i aduc, viata de rod si de joc sa-i dau.

Sa fie viata noastra ca bucuria ierburilor ce cresc din tine... Sa fie infatisarea noastra ca cea dintai zi a mousonu-lui. Ploaie sa fie sarutul nostru. si cum tu niciodata nu obosesti, maica mea, tot astfel sa nu oboseasca inima mea, in dragostea pentru Allan, pe care cerul l-a nascut departe, si tu - Maica - mi l-ai adus aproape..."

Iubirea fetei este, in conformitate cu conceptiile arhaice ale indienilor, de mare intensitate, totala, iar Allan este dispus sa treaca la hinduism pentru a se putea casatori cu Maitreyi.

Numai ca dragostea lor se va sfarsi brusc, caci Chabu, sora mai mica a lui Maitreyi, dezvaluie, fara sa vrea, secretul celor doi tineri parintilor fetei si Allan trebuie sa paraseasca in graba casa familiei protectoare pentru totdeauna izolandu-se in muntii Himalaia, dar pastrand imaginea fascinanta a bengalezei;

"Oriunde ma duceam, o intalneam pe ea, printre pini si mesteceni, pe stanci si pe drumuri".

J..., nepotul doamnei Sen, afirma la sfarsitul cartii ca Maitreyi a cedat unui vanzator de fructe urmand sa aiba un copil, iar romanul se incheie cu cuvintele: "As vrea sa privesc ochii Maitreyiei" tocmai pentru a dezlega misterul si a descoperi adevarul.

Romanul nu este fictiune, ci are la baza fapte autentice, neliteraturizate, dovada extrasele din Jurnal, chiar daca nu se poate identifica personajul principal cu autorul.

Tarziu, Maitreyi Devi scrie, in replica, romanul de raspuns Dragostea nu moare, aparut in limba bengali (1974), tradus in engleza (1976), germana (1991), romana (1992). In roman Maitreyi se numeste Amrita, iar Mircea, Euclid. Cele doua cupluri din romanele lui Eliade si Maitreyi Devi traiesc aceeasi dragoste in peisaje indiene, in lumea miturilor, a iubirii impartasite.

Camil Baltazar apreciaza inca de la aparitie romanul lui Eliade: "Maitreyi este o carte unica si care se scrie o singura data intr-un veac. Cartea cucerește ca o pasiune primordiala, ca o epidemie, ca un flagel".